Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (suuri jaosto)

18 päivänä kesäkuuta 2024*

Ennakkoratkaisupyyntö – Vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alue – Kansainvälisen suojelun myöntämistä tai poistamista koskevat yhteiset menettelyt – Direktiivi 2013/32/EU – 33 artiklan 2 kohdan a alakohta – Se, että jäsenvaltion viranomaiset eivät voi jättää turvapaikkahakemusta tutkimatta toisessa jäsenvaltiossa aiemmin myönnetyn pakolaisaseman perusteella – Euroopan unionin perusoikeuskirjan 4 artikla – Vaara joutua epäinhimillisen tai halventavan kohtelun kohteeksi kyseisessä toisessa jäsenvaltiossa – Näiden viranomaisten toteuttama kyseisen turvapaikkahakemuksen tutkinta huolimatta pakolaisaseman myöntämisestä kyseisessä toisessa jäsenvaltiossa – Direktiivi 2011/95/EU – 4 artikla – Tapauskohtainen tarkastelu

Asiassa C-753/22,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Bundesverwaltungsgericht (liittovaltion ylin hallintotuomioistuin, Saksa) on esittänyt 7.9.2022 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 12.12.2022, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

QY

vastaan

Saksan liittotasavalta,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (suuri jaosto),

toimien kokoonpanossa: presidentti K. Lenaerts, varapresidentti L. Bay Larsen, jaostojen puheenjohtajat A. Arabadjiev, K. Jürimäe (esittelevä tuomari), E. Regan, T. von Danwitz, Z. Csehi ja O. Spineanu-Matei sekä tuomarit M. Ilešič, J.-C. Bonichot, S. Rodin, I. Jarukaitis, A. Kumin, M. L. Arastey Sahún ja M. Gavalec,

julkisasiamies: L. Medina,

kirjaaja: hallintovirkamies K. Hötzel,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 26.9.2023 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

– QY, edustajanaan S. Kellmann, Rechtsanwalt,

– Saksan hallitus, asiamiehinään J. Möller, A. Hoesch ja R. Kanitz,

– Belgian hallitus, asiamiehinään M. Jacobs, A. Van Baelen ja M. Van Regemorter,

– Tšekin hallitus, asiamiehinään A. Edelmannová, M. Smolek ja J. Vláčil,

– Irlanti, asiamiehinään M. Browne, Chief State Solicitor, A. Joyce ja D. O'Reilly, avustajanaan A. McMahon, BL,

– Kreikan hallitus, asiamiehinään G. Karipsiadis ja T. Papadopoulou,

– Ranskan hallitus, asiamiehinään R. Bénard, O. Duprat-Mazaré, B. Fodda ja J. Illouz,

– Italian hallitus, asiamiehenään G. Palmieri, avustajanaan W. Ferrante, avvocato dello Stato,

– Luxemburgin hallitus, asiamiehinään A. Germeaux, J. Reckinger ja T. Schell,

– Alankomaiden hallitus, asiamiehinään M. K. Bulterman ja H. S. Gijzen,

– Itävallan hallitus, asiamiehinään A. Posch, J. Schmoll ja M. Kopetzki,

– Euroopan komissio, asiamiehinään A. Azéma, J. Hottiaux ja H. Leupold,

kuultuaan julkisasiamiehen 25.1.2024 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee kolmannen maan kansalaisen tai kansalaisuudettoman henkilön johonkin jäsenvaltioon jättämän kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen käsittelystä vastuussa olevan jäsenvaltion määrittämisperusteiden ja -menettelyjen vahvistamisesta 26.6.2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 604/2013 (EUVL 2013, L 180, s. 31) 3 artiklan 1 kohdan toisen virkkeen, vaatimuksista kolmansien maiden kansalaisten ja kansalaisuudettomien henkilöiden määrittelemiseksi kansainvälistä suojelua saaviksi henkilöiksi, pakolaisten ja henkilöiden, jotka voivat saada toissijaista suojelua, yhdenmukaiselle asemalle sekä myönnetyn suojelun sisällölle 13.12.2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/95/EU (EUVL 2011, L 337, s. 9) 4 artiklan 1 kohdan toisen virkkeen ja 13 artiklan sekä kansainvälisen suojelun myöntämistä tai poistamista koskevista yhteisistä menettelyistä 26.6.2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2013/32/EU (EUVL 2013, L 180, s. 60) 10 artiklan 2 ja 3 kohdan ja 33 artiklan 1 kohdan ja 2 kohdan a alakohdan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa ovat vastakkain Kreikassa pakolaisaseman saanut Syyrian kansalainen QY ja Saksan liittotasavalta, jota edustaa Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (liittovaltion maahanmuutto- ja pakolaisvirasto, Saksa; jäljempänä liittovaltion virasto), ja jossa on kyse liittovaltion viraston päätöksestä hylätä QY:n tekemä pakolaisaseman tunnustamista koskeva hakemus.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

Asetus N:o 604/2013

3 Asetuksen N:o 604/2013 johdanto-osan kuudennessa perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”Yhteisen eurooppalaisen turvapaikkajärjestelmän luomisen ensimmäinen vaihe on nyt saatettu päätökseen, ja pidemmällä aikavälillä sen pitäisi johtaa yhteiseen menettelyyn ja kansainvälistä suojelua saavien yhdenmukaiseen asemaan koko [Euroopan] unionissa. – –”

4 Asetuksen 1 artiklassa määritellään sen tavoite seuraavasti:

”Tässä asetuksessa vahvistetaan ne perusteet ja menettelyt, joiden mukaisesti määritellään kolmannen maan kansalaisen tai kansalaisuudettoman henkilön johonkin jäsenvaltioon jättämän kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen käsittelystä vastuussa oleva jäsenvaltio, jäljempänä ’hakemuksen käsittelystä vastuussa oleva jäsenvaltio’.”

5 Asetuksen 3 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on käsiteltävä jokaisen kolmannen maan kansalaisen tai kansalaisuudettoman henkilön minkä tahansa jäsenvaltion alueella tai rajalla tai kauttakulkualueella tekemä kansainvälistä suojelua koskeva hakemus. Turvapaikkahakemuksen käsittelee yksi ainoa jäsenvaltio, ja tämä jäsenvaltio on se, joka III luvussa esitettyjen perusteiden mukaisesti on vastuussa hakemuksen käsittelystä.”

Direktiivi 2011/95

6 Direktiivin 2011/95 johdanto-osan 7, 9 ja 13 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(7) Yhteisen eurooppalaisen turvapaikkajärjestelmän ensimmäinen vaihe on nyt saavutettu. – –

– –

(9) Eurooppa-neuvosto totesi Tukholman ohjelmassa pyrkivänsä edelleen päättäväisesti saamaan aikaan viimeistään vuoteen 2012 mennessä yhteisen suojelun ja solidaarisuuden alueen, joka perustuu yhteiseen turvapaikkamenettelyyn ja kansainvälistä suojelua nauttivien henkilöiden yhdenmukaiseen asemaan [SEUT] 78 artiklan mukaisesti.

(10) Toteutettujen arviointien tulosten perusteella on asianmukaista vahvistaa tässä vaiheessa periaatteet, joihin [kolmansien maiden kansalaisten ja kansalaisuudettomien henkilöiden määrittelyä pakolaisiksi tai muuta kansainvälistä suojelua tarvitseviksi henkilöiksi koskevista vähimmäisvaatimuksista sekä myönnetyn suojelun sisällöstä 29.4.2004 annettu neuvoston] direktiivi 2004/83/EY [(EUVL 2004, L 304, s. 12)] perustuu, sekä pyrkiä korkeampien vaatimusten pohjalta lähentämään edelleen kansainvälisen suojelun tunnustamista ja sisältöä koskevia sääntöjä.

(11) Euroopan pakolaisrahaston ja Euroopan turvapaikka-asioiden tukiviraston [(EASO)] resursseja olisi käytettävä, jotta yhteisen eurooppalaisen turvapaikkajärjestelmän toisessa vaiheessa asetettujen vaatimusten täytäntöönpanossa voidaan asianmukaisesti tukea jäsenvaltioita, erityisesti niitä jäsenvaltioita, joiden turvapaikkajärjestelmään kohdistuu erityisiä ja suhteettoman suuria paineita ennen kaikkea niiden sijainnin tai väestötilanteen vuoksi.

(12) Tämän direktiivin päätavoitteena on toisaalta varmistaa se, että jäsenvaltioissa sovelletaan yhteisiä perusteita kansainvälistä suojelua todella tarvitsevien henkilöiden yksilöimiseen, ja toisaalta se, että nämä henkilöt saavat vähimmäistason mukaiset edut kaikissa jäsenvaltioissa.

(13) Pakolaisaseman ja toissijaisen suojeluaseman tunnustamista ja sisältöä koskevien sääntöjen lähentämisen pitäisi osaltaan vähentää kansainvälistä suojelua hakevien liikkumista jäsenvaltiosta toiseen, siltä osin kuin se johtuu pelkästään jäsenvaltioiden lainsäädäntöjen välisistä eroavuuksista.”

7 Direktiivin 2011/95 1 artiklassa määritellään kyseisen direktiivin tarkoitus seuraavasti:

”Tämän direktiivin tavoitteena on vahvistaa vaatimukset kolmansien maiden kansalaisten ja kansalaisuudettomien henkilöiden määrittelemiseksi kansainvälistä suojelua saaviksi henkilöiksi, pakolaisten ja henkilöiden, jotka voivat saada toissijaista suojelua, yhdenmukaiselle asemalle sekä myönnetyn suojelun sisällölle.”

8 Direktiivin 3 artiklassa, jonka otsikko on ”Suotuisammat säännökset”, säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltiot voivat säätää tai pitää voimassa suotuisampia säännöksiä sen määrittämiseksi, kuka määritellään pakolaiseksi tai henkilöksi, jolle voidaan antaa toissijaista suojelua, sekä kansainvälisen suojelun sisällön määrittelemiseksi, kunhan nämä säännökset ovat yhteensopivat tämän direktiivin kanssa.”

9 Direktiivin II lukuun, jonka otsikko on ”Kansainvälistä suojelua koskevien hakemusten arviointi”, sisältyvät sen 4–8 artikla. Direktiivin 4 artiklassa, jonka otsikko on ”Tosiseikkojen ja olosuhteiden arviointi”, säädetään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltiot voivat katsoa, että hakija on velvollinen esittämään mahdollisimman pian kaikki kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen perusteiksi tarvittavat seikat. Jäsenvaltio on velvollinen yhteistyössä hakijan kanssa arvioimaan kaikki hakemukseen liittyvät olennaiset seikat.

– –

3. Kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen arviointi on suoritettava tapauskohtaisesti, ja se käsittää:

a) kaikki alkuperämaahan silloin, kun jäsenvaltiot tekevät hakemusta koskevan päätöksen, liittyvät asiaan vaikuttavat tosiseikat, mukaan luettuina alkuperämaan lait ja asetukset ja tapa, jolla niitä sovelletaan;

b) hakijan esittämät asiaan vaikuttavat lausumat ja asiakirjat, mukaan luettuina tiedot siitä, onko hakija joutunut tai voiko hän joutua vainotuksi tai kärsimään vakavaa haittaa;

c) hakijan asema ja henkilökohtaiset olosuhteet, kuten tausta, sukupuoli ja ikä, jotta voidaan arvioida, onko hakijan henkilökohtaisten olosuhteiden perusteella niitä tekoja, joiden kohteeksi hakija on joutunut tai voisi joutua, pidettävä vainona tai vakavana haittana;

d) onko hakijan alkuperämaasta lähtemisen jälkeen toteuttamien toimien ainoana tai tärkeimpänä tarkoituksena ollut luoda edellytykset kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen tekemiselle, sen arvioimiseksi, asettaisivatko nämä toimet kyseisen henkilön vaaraan joutua vainotuksi tai kärsimään vakavaa haittaa, jos hänet palautetaan tähän maahan;

e) voidaanko hakijan kohtuudella olettaa turvautuvan sellaisen toisen maan suojaan, jonka kansalaisuuteen hänellä on oikeus.

_ _”

10 Direktiivin 2011/95 III lukuun, jonka otsikko on ”Määritteleminen pakolaiseksi”, sisältyvät sen 9–12 artikla. Direktiivin 11 ja 12 artiklassa määritellään tapaukset, joissa kolmannen maan kansalainen tai kansalaisuudeton henkilö lakkaa olemasta pakolainen, ja tapaukset, joissa pakolaisaseman myöntäminen kolmannen maan kansalaiselle tai kansalaisuudettomalle henkilölle on poissuljettua.

11 Direktiivin 13 ja 14 artikla kuuluvat sen IV lukuun, jonka otsikko on ”Pakolaisasema”.

12 Direktiivin 13 artiklan sanamuoto on seuraava:

”Jäsenvaltioiden on myönnettävä pakolaisasema sellaiselle kolmannen maan kansalaiselle tai kansalaisuudettomalle henkilölle, joka II ja III luvun mukaisesti täyttää pakolaisaseman myöntämisen edellytykset.”

13 Direktiivin 2011/95 14 artiklassa, jonka otsikko on ”Pakolaisaseman peruuttaminen, lakkauttaminen tai uusimatta jättäminen”, säädetään seuraavaa:

”1. Kun kyseessä ovat direktiivin [2004/83] voimaantulon jälkeen tehdyt kansainvälistä suojelua koskevat hakemukset, jäsenvaltioiden on peruutettava, lakkautettava tai jätettävä uusimatta valtion elimen, hallinnollisen elimen, tuomioistuimen tai lainkäyttöelimen myöntämä kolmannen maan kansalaisen tai kansalaisuudettoman henkilön pakolaisasema, jos hän on 11 artiklan mukaisesti lakannut olemasta pakolainen.

2. Pakolaisaseman myöntäneen jäsenvaltion on yksilöllisesti osoitettava, että asianomainen henkilö on tämän artiklan 1 kohdan mukaisesti lakannut olemasta pakolainen tai ei ole koskaan ollut siinä tarkoitettu pakolainen, sanotun kuitenkaan rajoittamatta pakolaisen velvollisuutta ilmoittaa 4 artiklan 1 kohdan mukaisesti kaikki asiaan vaikuttavat seikat ja toimittaa hänen käytettävissään olevat asiaan vaikuttavat asiakirjat.

3. Jäsenvaltioiden on peruutettava, lakkautettava tai jätettävä uusimatta kolmannen maan kansalaisen tai kansalaisuudettoman henkilön pakolaisasema, jos asianomainen jäsenvaltio saa pakolaisaseman myöntämisen jälkeen selville, että

a) pakolaisasema olisi pitänyt jättää tai jätetään myöntämättä asianomaiselle 12 artiklan mukaisesti;

– –”

14 Direktiivin 2011/95 VII luvussa määritetään ”kansainvälisen suojelun sisältö”, ja siihen sisältyvät sen 20–35 artikla. Direktiivin 29 artiklan, jonka otsikko on ”Sosiaalihuolto”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansainvälistä suojelua saavat henkilöt saavat tarvittavan sosiaalihuollon suojelun myöntäneessä jäsenvaltiossa samoin edellytyksin kuin jäsenvaltion omat kansalaiset.”

15 Direktiivin 36 artiklan toisessa kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on toteutettava yhteistyössä [Euroopan] komission kanssa aiheelliset toimenpiteet, jotta toimivaltaiset viranomaiset voivat toimia suoraan yhteistyössä ja vaihtaa tietoja keskenään.”

Direktiivi 2013/32

16 Direktiivin 2013/32 johdanto-osan 4, 12, 13 ja 43 perustelukappaleen sanamuoto on seuraava:

”(4) Tampereen Eurooppa-neuvoston päätelmien mukaan yhteisen eurooppalaisen turvapaikkajärjestelmän tulisi lyhyellä aikavälillä sisältää oikeudenmukaista ja tehokasta turvapaikkamenettelyä jäsenvaltioissa koskevat yhteiset vaatimukset ja pidemmällä aikavälillä unionin säännöt, joista muodostuu yhteinen turvapaikkamenettely unionissa.

– –

(12) Tämän direktiivin päätarkoituksena on kehittää edelleen vaatimuksia kansainvälisen suojelun myöntämistä tai poistamista koskevia jäsenvaltioiden menettelyjä varten yhteisen turvapaikkamenettelyn luomiseksi unioniin.

(13) Kansainvälisen suojelun myöntämistä ja poistamista koskevissa menettelyissä sovellettavien sääntöjen keskinäisen lähentämisen pitäisi osaltaan rajoittaa kansainvälistä suojelua hakevien edelleen liikkumista jäsenvaltioiden välillä, jos tällainen liikkuminen johtuu lainsäädännöllisistä eroavuuksista, ja luoda yhtäläiset edellytykset direktiivin [2011/95] soveltamiselle jäsenvaltioissa.

– –

(43) Jäsenvaltioiden olisi tutkittava kaikki hakemukset sisällöllisesti eli arvioitava, voidaanko asianomaista hakijaa pitää henkilönä, joka voi saada kansainvälistä suojelua direktiivin [2011/95] mukaisesti, ellei tässä direktiivissä säädetä toisin, erityisesti silloin, kun voidaan kohtuudella olettaa, että toinen valtio suorittaa tutkinnan tai antaa riittävän suojelun. Jäsenvaltioita ei pitäisi etenkään velvoittaa arvioimaan kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen sisältöä silloin, kun ensimmäinen turvapaikkamaa on myöntänyt hakijalle pakolaisaseman tai muutoin riittävän suojelun ja hakija otetaan takaisin tähän maahan.”

17 Direktiivin 2013/32 1 artiklassa määritellään sen kohde seuraavasti:

”Tämän direktiivin tarkoituksena on perustaa yhteiset menettelyt direktiivin [2011/95] mukaista kansainvälisen suojelun myöntämistä tai poistamista varten.”

18 Direktiivin 2013/32 5 artiklassa, jonka otsikko on ”Suotuisammat säännökset”, säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltiot voivat ottaa käyttöön tai pitää voimassa suotuisampia säännöksiä, joita sovelletaan kansainvälisen suojelun myöntämistä tai poistamista koskevissa menettelyissä, edellyttäen että säännökset ovat tämän direktiivin mukaisia.”

19 Direktiivin 10 artiklan 2 ja 3 kohdan sanamuoto on seuraava:

”2. Määrittävän viranomaisen on kansainvälistä suojelua koskevia hakemuksia tutkiessaan määritettävä ensin, voidaanko hakijoita pitää pakolaisina, ja jos näin ei ole, määritettävä sen jälkeen, voidaanko hakijoita pitää henkilöinä, jotka voivat saada toissijaista suojelua.

3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että määrittävän viranomaisen kansainvälistä suojelua koskevista hakemuksista tekemät päätökset perustuvat hakemusten asianmukaiseen tutkintaan. Tätä varten jäsenvaltioiden on varmistettava, että

a) hakemukset tutkitaan ja ratkaistaan yksilöllisesti, objektiivisesti ja puolueettomasti;

b) eri lähteistä, kuten EASOlta ja Yhdistyneiden kansakuntien pakolaisasiain päävaltuutetulta (UNHCR) ja asiaankuuluvilta kansainvälisiltä ihmisoikeusjärjestöiltä, hankitaan täsmällisiä ja ajantasaisia tietoja hakijoiden alkuperämaissa ja tarvittaessa myös kauttakulkumaissa vallitsevasta tilanteesta ja että nämä tiedot ovat hakemusten tutkinnasta ja ratkaisemisesta vastaavan henkilöstön saatavilla;

c) hakemusten tutkinnasta ja ratkaisemisesta vastaavalla henkilöstöllä on tieto turvapaikka- ja pakolaisoikeuden alalla sovellettavista keskeisistä periaatteista;

d) hakemusten tutkinnasta ja ratkaisemisesta vastaavalla henkilöstöllä on mahdollisuus pyytää tarvittaessa neuvoa asiantuntijoilta tiettyihin aloihin, kuten lääketieteeseen, kulttuuri- ja uskontoasioihin, lapsiin tai sukupuolikysymyksiin liittyvissä kysymyksissä.”

20 Direktiivin 33 artiklan 1 kohdassa ja 2 kohdan a alakohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Niiden tapausten lisäksi, joissa hakemusta ei asetuksen [N:o 604/2013] mukaisesti tutkita, jäsenvaltiot eivät ole velvollisia tutkimaan, voidaanko hakijaa pitää henkilönä, joka voi saada kansainvälistä suojelua direktiivin [2011/95] mukaisesti, kun hakemukselta katsotaan puuttuvan tutkittavaksi ottamisen edellytykset tämän artiklan mukaisesti.

2. Jäsenvaltiot voivat katsoa kansainvälistä suojelua koskevalta hakemukselta puuttuvan tutkittavaksi ottamisen edellytykset ainoastaan, jos:

a) toinen jäsenvaltio on myöntänyt kansainvälistä suojelua – –”

21 Direktiivin 2013/32 44 ja 45 artiklassa määritetään kansainvälisen suojelun poistamista koskevat menettelyt.

22 Direktiivin 49 artiklan toisen kohdan sanamuoto on seuraava:

”Jäsenvaltioiden on yhteistyössä komission kanssa toteutettava aiheelliset toimenpiteet, jotta toimivaltaiset viranomaiset voivat toimia suoraan yhteistyössä ja vaihtaa tietoja keskenään.”

Saksan oikeus

23 Turvapaikasta 26.6.1992 annetun lain (Asylgesetz; BGBl. 1992 I, s. 1126), sellaisena kuin se on julkaistuna 2.9.2008 (BGBl. 2008 I, s. 1798), sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna ulkomaalaisten keskusrekisterin kehittämisestä 9.7.2021 annetun lain (Gesetz zur Weiterentwicklung des Ausländerzentralregisters; BGBl. 2021 I, s. 2467) 9 §:llä (jäljempänä AsylG), 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”(1) Tätä lakia sovelletaan ulkomaalaisiin, jotka hakevat

– –

2. kansainvälistä suojelua direktiivin [2011/95] nojalla – –”

24 AsylG:n 29 §:n, jonka otsikko on ”Hakemukset, joita ei oteta tutkittavaksi”, 1 momentin 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Turvapaikkahakemusta ei oteta tutkittavaksi, jos – –

2. toinen Euroopan unionin jäsenvaltio on jo myöntänyt ulkomaalaiselle 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua kansainvälistä suojelua – –”

25 Ulkomaalaisten oleskelusta, työskentelystä ja kotouttamisesta liittovaltion alueella 30.7.2004 annetun lain (Gesetz über den Aufenthalt, die Erwerbstätigkeit und die Integration von Ausländern im Bundesgebiet (Aufenthaltsgesetz – AufenthG); BGBl. 2004 I, s. 1950), sellaisena kuin se on julkaistuna 25.2.2008 (BGBl. 2008 I, s. 162), sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna välitöntä lisää ja kertakorvausta vähimmäissosiaaliturvajärjestelmissä koskevasta sääntelystä ja tulontasauslain ja muiden lakien muuttamisesta 23.5.2022 annetun lain (Gesetz zur Regelung eines Sofortzuschlages und einer Einmalzahlung in den sozialen Mindestsicherungssystemen sowie zur Änderung des Finanzausgleichsgesetzes und weiterer Gesetze; BGBl. 2022 I, s. 760) 4 a §:llä, 60 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Pakolaisten oikeusasemaa koskevan yleissopimuksen, joka allekirjoitettiin Genevessä 28.7.1951 [ja joka tuli voimaan 22.4.1954 (Yhdistyneiden kansakuntien sopimuskokoelma, osa 189, s. 150, nro 2545 (1954)] (BGBl. 1953 II, s. 559), mukaisesti ulkomaalaista ei saa poistaa maasta sellaiseen maahan, jossa hänen henkeään tai vapauttaan uhataan rodun, uskonnon, kansalaisuuden, tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään kuulumisen tai poliittisen mielipiteen vuoksi. Sama koskee turvapaikkaoikeuden saaneita henkilöitä ja ulkomaalaisia, joille on myönnetty pakolaisasema toimella, johon ei voida hakea muutosta, tai joilla on muulla perusteella ulkomaalaisen pakolaisasema liittovaltion alueella tai joille on myönnetty liittovaltion alueen ulkopuolella ulkomaalaisen pakolaisasema pakolaisten oikeusasemaa koskevan yleissopimuksen mukaisesti. Kun ulkomaalainen vetoaa tässä momentissa tarkoitettuun maastapoistamiskieltoon, liittovaltion virasto määrittää turvapaikkamenettelyssä toisessa virkkeessä mainittuja tapauksia lukuun ottamatta, täyttyvätkö ensimmäisen virkkeen edellytykset ja onko ulkomaalaiselle myönnettävä pakolaisasema. Liittovaltion viraston päätökseen voidaan hakea muutosta ainoastaan AsylG:n säännösten mukaisesti.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymys

26 Syyrian kansalainen QY sai pakolaisaseman Kreikassa vuonna 2018.

27 QY teki Saksassa kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen ajankohtana, jota ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ei ilmoittanut.

28 Verwaltungsgericht (hallintotuomioistuin, Saksa) katsoi lopullisessa ratkaisussa, joka on mainittu ennakkoratkaisupyynnössä mutta jonka päiväystä ei ole mainittu siinä, että QY:tä uhkasi Kreikassa vakava vaara siitä, että häntä kohdellaan epäinhimillisesti tai halventavasti Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) 4 artiklassa tarkoitetussa merkityksessä, joten hän ei voinut palata Kreikkaan.

29 Liittovaltion virasto hylkäsi 1.10.2019 antamallaan päätöksellä QY:n pakolaisasemaa koskevan hakemuksen, mutta se myönsi hänelle toissijaista suojelua.

30 QY nosti tästä päätöksestä kanteen, jonka asiaa käsitellyt Verwaltungsgericht hylkäsi. Kyseisen tuomioistuimen mukaan pakolaisaseman myöntämistä koskeva hakemus oli perusteeton, koska QY ei ollut vaarassa joutua vainotuksi Syyriassa.

31 QY teki tämän jälkeen Verwaltungsgerichtin luvalla Revision-valituksen suoraan Bundesverwaltungsgerichtiin (liittovaltion ylin hallintotuomioistuin, Saksa), joka on ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin. Tämän Revision-valituksen tueksi hän väittää, että Kreikan viranomaisten tunnustama pakolaisasema sitoi liittovaltion virastoa.

32 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin täsmentää, että kyseisen Verwaltungsgerichtin oli lausuttava sisällöllisesti QY:n kansainvälistä suojelua koskevasta hakemuksesta. Kyseistä hakemusta ei nimittäin voitu jättää tutkimatta sillä perusteella, että kyseinen asema oli myönnetty aiemmin Kreikassa, koska QY on vakavassa vaarassa joutua kyseisessä jäsenvaltiossa perusoikeuskirjan 4 artiklassa tarkoitetun epäinhimillisen tai halventavan kohtelun kohteeksi.

33 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin korostaa, että asiakysymyksen osalta on osoitettu, että QY ei täytä pakolaisaseman tunnustamisen edellytyksiä. Lisäksi ulkomaalaisten oleskelusta, työskentelystä ja kotouttamisesta liittovaltion alueella annetun lain, sellaisena kuin se on muutettuna, 60 §:n 1 momentin toisen virkkeen mukaisesti Kreikan viranomaisten tekemän pakolaisaseman myöntämistä koskevan päätöksen ainoana oikeusvaikutuksena on kieltää tämän pakolaisen poistaminen siihen kolmanteen valtioon, josta hän pakeni. Sitä vastoin Saksan oikeuden nojalla tällainen päätös ei synnytä oikeutta siihen, että pakolaisasema tunnustetaan uudelleen. Kyseinen tuomioistuin katsoo samaten, että Saksan oikeuden nojalla tällä pakolaisaseman myöntämistä koskevalla päätöksellä ei ole sitovia vaikutuksia, joiden seurauksena Saksan viranomaisten, joiden on poikkeuksellisesti toteutettava uusi turvapaikkamenettely, olisi välttämättä tunnustettava kyseinen asema asianomaiselle tässä menettelyssä.

34 Näin ollen ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo, että on tarpeen selvittää, onko unionin oikeus esteenä sille, että liittovaltion virasto tutkii uudelleen itsenäisesti kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen, ja edellyttääkö unionin oikeus, että toisessa jäsenvaltiossa annetulla pakolaisaseman myöntämispäätöksellä on sitova vaikutus tämän viraston osalta.

35 Kyseinen tuomioistuin katsoo tältä osin ensiksi, että unionin primaarioikeudella ja erityisesti SEUT 78 artiklalla ei voida perustella tällaista vaikutusta. Unionin primaarioikeudesta ei käy ilmi pakolaisaseman myöntämispäätösten vastavuoroista tunnustamista koskevaa periaatetta. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin arvioi, että näin ollen ja koska tällä hetkellä ei ole yhtenäistä kansainvälistä suojeluasemaa, tällaista suojelua koskevan hakemuksen aineellisten edellytysten tutkinta kuuluu sille jäsenvaltiolle, jolle hakemus on tehty.

36 Kyseisen tuomioistuimen mukaan tällaisten päätösten vastavuoroista tunnustamista ei voida oikeuttaa myöskään keskinäisen luottamuksen periaatteella. Lisäksi nyt käsiteltävässä asiassa kyseistä luottamusta on horjuttanut se, että asianomainen henkilö on vakavassa vaarassa joutua hänelle kansainvälistä suojelua myöntäneessä jäsenvaltiossa perusoikeuskirjan 4 artiklassa tarkoitetun epäinhimillisen tai halventavan kohtelun kohteeksi.

37 Toiseksi ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin huomauttaa, ettei missään unionin johdetun oikeuden säännöksessä säädetä nimenomaisesti, että sillä, että jäsenvaltio tunnustaa pakolaisaseman, on sitova vaikutus toisessa jäsenvaltiossa käytävässä turvapaikkamenettelyssä.

38 Kyseinen tuomioistuin pohtii kuitenkin, voivatko asetuksen N:o 604/2013 3 artiklan 1 kohdan toisessa virkkeessä mainittu periaate, jonka mukaan kansainvälistä suojelua koskeva hakemus käsitellään vain yhden kerran, tai direktiivin 2011/95 4 artiklan 1 kohdan toisen virkkeen ja 13 artiklan säännökset merkitä sitä, että jäsenvaltion myöntämä pakolaisasema on tunnustettava kaikissa muissa jäsenvaltioissa ilman uutta tutkintaa.

39 Tässä yhteydessä ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii, mitä oikeudellisia seurauksia aiheutuu tilanteessa, jossa on vakava vaara kansainvälistä suojelua myöntäneessä jäsenvaltiossa tapahtuvasta perusoikeuskirjan 4 artiklan rikkomisesta, siitä, että toinen jäsenvaltio, jolle on esitetty uusi kansainvälistä suojelua koskeva hakemus, menettää mahdollisuutensa jättää se tutkimatta direktiivin 2013/32 33 artiklan 2 kohdan a alakohdan nojalla. Sen mukaan kyseisen toisen jäsenvaltion on käsiteltävä hakijaa ikään kuin hän tekisi hakemuksen ensimmäistä kertaa ja suoritettava uusi tutkinta, eivätkä ensimmäisen jäsenvaltion aiemmin antamassa pakolaisaseman myöntämistä koskevassa päätöksessä olevat toteamukset sido sitä.

40 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin huomauttaa kuitenkin, että tällainen lähestymistapa voi merkitä direktiivin 2011/95 11, 12 ja 14 artiklassa säädettyjen pakolaisaseman lakkaamista, poissulkemista ja peruuttamista koskevien erityisten sääntöjen kiertämistä. Se korostaa kuitenkin, että nyt käsiteltävässä asiassa ei ole vaaraa siitä, että asianomaisen oikeusasema heikentyy; häntä ei voida missään tapauksessa palauttaa alkuperämaahansa, koska liittovaltion virasto on myöntänyt hänelle toissijaista suojelua.

41 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii kolmanneksi, kuinka 13.11.2019 annetun määräyksen Hamed ja Omar (C-540/17 ja C-541/17, EU:C:2019:964) 42 kohta on ymmärrettävä. Nimittäin viittaus ”uuteen” turvapaikkamenettelyyn voi tukea uutta tutkintaa, kun taas pakolaisasemaan liittyviä oikeuksia koskeva maininta voi merkitä toisen jäsenvaltion jo myöntämän aseman tunnustamista.

42 Bundesverwaltungsgericht on päättänyt tässä tilanteessa lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Onko siinä tapauksessa, että jäsenvaltio ei voi käyttää [direktiivin 2013/32] 33 artiklan 2 kohdan a alakohdassa annettua mahdollisuutta katsoa kansainvälistä suojelua koskevalta hakemukselta puuttuvan tutkittavaksi ottamisen edellytykset sillä perusteella, että toisessa jäsenvaltiossa on myönnetty pakolaisasema, koska elinolosuhteet kyseisessä toisessa jäsenvaltiossa asettaisivat hakijan perusoikeuskirjan 4 artiklassa tarkoitettua epäinhimillistä tai halventavaa kohtelua koskevaan vakavaan vaaraan, [asetuksen N:o 604/2013] 3 artiklan 1 kohdan toista virkettä, [direktiivin 2011/95] 4 artiklan 1 kohdan toista virkettä ja 13 artiklaa sekä [direktiivin 2013/32] 10 artiklan 2 ja 3 kohtaa ja 33 artiklan 1 kohtaa ja 2 kohdan a alakohtaa

tulkittava siten, että jo myönnetty pakolaisasema estää [ensiksi mainittua] jäsenvaltiota tutkimasta kaikilta osin sille jätettyä kansainvälistä suojelua koskevaa hakemusta ja velvoittaa sen myöntämään hakijalle pakolaisaseman tämän suojan aineellisia edellytyksiä tutkimatta?”

Ennakkoratkaisupyynnön tutkittavaksi ottaminen

43 Irlanti esittää, että ennakkoratkaisupyyntö on jätettävä tutkimatta sillä perusteella, että pyydetty tulkinta kuuluu niin sanotun acte clair -teorian soveltamisalaan. Irlannin mukaan unionin oikeuden nykytilassa missään unionin oikeuden säännöksessä tai määräyksessä ei säädetä eikä määrätä siitä, että jäsenvaltiot tunnustaisivat vastavuoroisesti toisen jäsenvaltion antamat kansainvälisen suojelun myöntämistä koskevat päätökset.

44 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan olettamana on, että kansallisen tuomioistuimen niiden oikeudellisten seikkojen ja tosiseikkojen perusteella, joiden määrittämisestä se vastaa ja joiden paikkansapitävyyden selvittäminen ei ole unionin tuomioistuimen tehtävä, esittämillä unionin oikeuden tulkintaan liittyvillä kysymyksillä on merkitystä asian ratkaisun kannalta. Unionin tuomioistuin voi jättää tutkimatta kansallisen tuomioistuimen esittämän ennakkoratkaisupyynnön ainoastaan, jos on ilmeistä, että pyydetyllä unionin oikeuden tulkitsemisella ei ole mitään yhteyttä kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävän asian tosiseikkoihin tai kohteeseen, jos kyseinen ongelma on luonteeltaan hypoteettinen taikka jos unionin tuomioistuimella ei ole tiedossaan niitä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja, jotka ovat tarpeen, jotta se voisi antaa hyödyllisen vastauksen sille esitettyihin kysymyksiin (tuomio 8.11.2022, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Säilöönoton tutkiminen viran puolesta), C-704/20 ja C-39/21, EU:C:2022:858, 61 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

45 Nyt käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee yksiselitteisesti, että esitetty kysymys koskee pääasian kannalta merkityksellisten unionin oikeussääntöjen tulkintaa. Sitä, onko näin pyydetty tulkinta Irlannin väittämin tavoin ilmeinen, arvioidaan tähän kysymykseen aineellisesti vastattaessa, eikä sillä voida oikeuttaa, jos se näytetään toteen, sen olettaman kumoamista, jonka mukaan kysymyksellä on merkitystä asian ratkaisun kannalta.

46 Joka tapauksessa mikään ei estä kansallista tuomioistuinta esittämästä unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisukysymystä, johon annettavasta vastauksesta ei voi olla perusteltua epäilystä. Vaikka näin olisi, tällaisen kysymyksen sisältävää ennakkoratkaisupyyntöä ei silti voida jättää tutkimatta (ks. vastaavasti tuomio 9.3.2023, Vapo Atlantic, C-604/21, EU:C:2023:175, 33 kohta).

47 Ennakkoratkaisupyyntö on näin ollen otettava tutkittavaksi.

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

48 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee ainoalla kysymyksellään pääasiallisesti, onko asetuksen N:o 604/2013 3 artiklan 1 kohtaa, direktiivin 2011/95 4 artiklan 1 kohtaa ja 13 artiklaa sekä direktiivin 2013/32 10 artiklan 2 ja 3 kohtaa ja 33 artiklan 1 kohtaa ja 2 kohdan a alakohtaa tulkittava siten, että kun jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen ei voi käyttää viimeksi mainitussa säännöksessä annettua mahdollisuutta jättää tutkimatta kansainvälistä suojelua koskeva hakemus, jonka on tehnyt hakija, jolle toinen jäsenvaltio on jo myöntänyt tällaista suojelua, sillä perusteella, että kyseinen hakija on vakavassa vaarassa joutua tässä toisessa jäsenvaltiossa perusoikeuskirjan 4 artiklassa tarkoitetun epäinhimillisen tai halventavan kohtelun

kohteeksi, kyseisen viranomaisen on myönnettävä hakijalle pakolaisasema yksinomaan sillä perusteella, että kyseinen toinen jäsenvaltio on jo myöntänyt hänelle tämän aseman, vai voiko kyseinen viranomainen tutkia uudestaan itsenäisesti kyseisen hakemuksen sisällöllisesti.

49 Aluksi on muistutettava, että direktiivin 2013/32 33 artiklan 1 kohdan mukaan on niin, että niiden tapausten lisäksi, joissa hakemusta ei asetuksen N:o 604/2013 mukaisesti tutkita, jäsenvaltiot eivät ole velvollisia tutkimaan, voidaanko hakijaa pitää henkilönä, joka voi saada kansainvälistä suojelua direktiivin 2011/95 mukaisesti, kun hakemukselta katsotaan puuttuvan tutkittavaksi ottamisen edellytykset kyseisen artiklan mukaisesti. Direktiivin 2013/32 33 artiklan 2 kohdassa luetellaan tyhjentävästi tilanteet, joissa jäsenvaltiot voivat katsoa kansainvälistä suojelua koskevalta hakemukselta puuttuvan tutkittavaksi ottamisen edellytykset (tuomio 19.3.2019, Ibrahim ym., C-297/17, C-318/17, C-319/17 ja C-438/17, EU:C:2019:219, 76 kohta ja tuomio 22.2.2022, Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides (Perheen yhtenäisyys – Jo myönnetty suojelu), C-483/20, EU:C:2022:103, 23 kohta).

50 Tältä osin direktiivin 2013/32 33 artiklan 2 kohdan tarkoituksena on, kuten direktiivin johdanto-osan 43 perustelukappaleesta käy ilmi, keventää jäsenvaltioiden velvollisuutta tutkia kansainvälistä suojelua koskevat hakemukset siten, että siinä määritellään tilanteet, joissa hakemuksen tutkittavaksi ottamisen edellytysten katsotaan puuttuvan. Tämän tarkoituksen perusteella kyseinen säännös on kokonaisuudessaan poikkeus suhteessa tähän velvollisuuteen (ks. vastaavasti tuomio 1.8.2022, Saksan liittotasavalta (Vastaanottavan valtion ulkopuolella syntynyt pakolaisten lapsi), C-720/20, EU:C:2022:603, 49 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

51 Näihin tilanteisiin kuuluu direktiivin 2013/32 33 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettu tilanne, jossa toinen jäsenvaltio on jo myöntänyt kansainvälistä suojelua. Kun jäsenvaltiot soveltavat kyseistä tutkimatta jättämisen perustetta tällaisessa tilanteessa, ne vapautetaan näin ollen edellä olevassa kohdassa mainitusta velvollisuudesta (ks. vastaavasti tuomio 22.2.2022, Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides (Perheen yhtenäisyys – Jo myönnetty suojelu), C-483/20, EU:C:2022:103, 23 ja 24 kohta).

52 Unionin tuomioistuin on kuitenkin katsonut, että jäsenvaltion viranomaiset eivät voi poikkeuksellisesti käyttää heille direktiivin 2013/32 33 artiklan 2 kohdan a alakohdassa annettua mahdollisuutta jättää pakolaisaseman myöntämistä koskeva hakemus tutkimatta sillä perusteella, että toinen jäsenvaltio on jo myöntänyt hakijalle kansainvälistä suojelua, jos ne katsovat, että hakijan ennakoitavissa olevat elinolot kansainvälisen suojelun saajana tässä toisessa jäsenvaltiossa altistavat hänet vakavalle vaaralle siitä, että häntä kohdellaan epäinhimillisesti tai halventavasti perusoikeuskirjan 4 artiklassa tarkoitetuin tavoin (ks. vastaavasti tuomio 19.3.2019, Ibrahim ym., C-297/17, C-318/17, C-319/17 ja C-438/17, EU:C:2019:219, 92 kohta; määräys 13.11.2019, Hamed ja Omar, C-540/17 ja C-541/17, EU:C:2019:964, 35 kohta ja tuomio 22.2.2022, Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides (Perheen yhtenäisyys – Jo myönnetty suojelu), C-483/20, EU:C:2022:103, 32 ja 34 kohta).

53 Nimittäin on niin, että koska direktiivin 2013/32 33 artiklan 2 kohdan a alakohdassa säädetty mahdollisuus on tällä direktiivillä käyttöön otetun yhteisen turvapaikkamenettelyn puitteissa ilmaus keskinäisen luottamuksen periaatteesta, jonka perusteella jäsenvaltiot voivat olettaa ja jonka perusteella niiden on oletettava yhteisen eurooppalaisen turvapaikkajärjestelmän asiayhteydessä, että kansainvälisen suojelun hakijoiden kohtelu kussakin jäsenvaltiossa vastaa perusoikeuskirjan vaatimuksia ja erityisesti sen 1 ja 4 artiklaa, joissa vahvistetaan yksi unionin ja sen jäsenvaltioiden perustavanlaatuisista arvoista, tämä olettama ja siitä seuraavan kyseisen mahdollisuuden käyttäminen eivät ole perusteltuja silloin, kun on osoitettu, että todellisuudessa

asia ei ole näin tietyssä jäsenvaltiossa (tuomio 19.3.2019, Ibrahim ym., C-297/17, C-318/17, C-319/17 ja C-438/17, EU:C:2019:219, 83–86 kohta ja määräys 13.11.2019, Hamed ja Omar, C-540/17 ja C-541/17, EU:C:2019:964, 41 kohta).

54 Tältä osin on täsmennettävä, että edellä 52 kohdassa mainittujen puutteiden on oltava asteeltaan erittäin vakavia, mikä riippuu kaikista asiaan liittyvistä tiedoista (ks. vastaavasti tuomio 19.3.2019, Ibrahim ym., C-297/17, C-318/17, C-319/17 ja C-438/17, EU:C:2019:219, 89–91 kohta)

55 Tämän oikeuskäytännön valossa ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii, voiko jäsenvaltion viranomainen tilanteessa, jossa se ei voi jättää tutkimatta direktiivin 2013/32 33 artiklan 2 kohdan a alakohdan nojalla käsiteltäväkseen saatettua kansainvälistä suojelua koskevaa hakemusta, arvioida kyseisen kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen perusteltavuuden ilman, että sitä sitoo se, että toinen jäsenvaltio on jo myöntänyt hakijalle tällaista suojelua.

56 Esitettyyn kysymykseen vastaamiseksi on ensiksi todettava, että kansainvälistä suojelua koskevaan unionin oikeuteen ei sen nykytilassa sisälly jäsenvaltioiden nimenomaista velvollisuutta tunnustaa automaattisesti toisen jäsenvaltion antamia pakolaisaseman myöntämistä koskevia päätöksiä.

57 Tältä osin on muistutettava, että SEUT 78 artiklan 1 kohdan mukaan unionin kehittämän turvapaikka-asioita koskevan yhteisen politiikan tarkoituksena on antaa asianmukainen asema kaikille kansainvälistä suojelua tarvitseville kolmansien maiden kansalaisille ja varmistaa palauttamiskiellon periaatteen noudattaminen. Yhteisen eurooppalaisen turvapaikkajärjestelmän eri osatekijät luetellaan SEUT 78 artiklan 2 kohdan a–g alakohdassa (ks. vastaavasti tuomio 6.9.2017, Slovakia ja Unkari v. neuvosto, C-643/15 ja C-647/15, EU:C:2017:631, 75 kohta).

58 Erityisesti SEUT 78 artiklan 2 kohdan a alakohdassa määrätään, että Euroopan parlamentti ja Euroopan unionin neuvosto säätävät toimenpiteistä, jotka koskevat yhteistä eurooppalaista turvapaikkajärjestelmää, johon sisältyy ”koko unionissa voimassa oleva yhdenmukainen turvapaikka-asema kolmansien maiden kansalaisille”.

59 Tämä määräys tarjoaa näin ollen oikeusperustan sille, että unionin lainsäätäjä antaa unionin toimia, joissa säädetään tällaisesta yhtenäisestä asemasta, mutta on kuitenkin niin, kuten julkisasiamies on pääasiallisesti todennut ratkaisuehdotuksensa 48 kohdassa, että unionin lainsäätäjän on välttämättä toimittava, jotta konkretisoidaan kaikki tällaiseen asemaan, jonka yksi jäsenvaltio on myöntänyt, jonka kaikki muut jäsenvaltiot tunnustavat ja joka siten on pätevä koko unionissa, kuuluvat oikeudet.

60 Tältä osin SEUT 78 artiklan 2 kohdan perusteella annettujen toimien johdanto-osien perustelukappaleista ja erityisesti asetuksen N:o 604/2013 johdanto-osan kuudennesta perustelukappaleesta, direktiivin 2011/95 johdanto-osan 7 ja 9–11 perustelukappaleesta sekä direktiivin 2013/32 johdanto-osan 4 ja 12 perustelukappaleesta käy ilmi, että unionin lainsäätäjän tarkoituksena on luoda asteittain peräkkäisissä vaiheissa yhteinen eurooppalainen turvapaikkajärjestelmä, jonka pitäisi lopulta johtaa yhteiseen menettelyyn ja yhtenäiseen pakolaisasemaan koko unionissa.

61 Ensinnäkin SEUT 78 artiklan 2 kohdan a ja b alakohdan nojalla annetun direktiivin 2011/95 tarkoituksena on siis, kuten sen 1 artiklasta, luettuna sen johdanto-osan 12 perustelukappaleen kanssa, käy ilmi, varmistaa se, että jäsenvaltioissa sovelletaan yhteisiä perusteita kansainvälistä suojelua todella tarvitsevien henkilöiden yksilöimiseen (ks. vastaavasti tuomio 13.9.2018, Ahmed, C-369/17, EU:C:2018:713, 37 kohta).

62 Erityisesti ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mainitsemien kyseisen direktiivin säännösten osalta on todettava, että sen 4 artiklassa vahvistetaan tällaiset yhteiset perusteet tosiseikkojen ja olosuhteiden arvioinnin osalta kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen tutkinnassa siten, että sen ensimmäisen kohdan toisessa virkkeessä täsmennetään, että jäsenvaltio on velvollinen yhteistyössä hakijan kanssa arvioimaan kaikki hakemukseen liittyvät olennaiset seikat. Direktiivin 13 artiklassa puolestaan asetetaan jäsenvaltioille velvoite myöntää pakolaisasema sellaiselle kolmannen maan kansalaiselle tai kansalaisuudettomalle henkilölle, joka direktiivin II ja III luvun mukaisesti täyttää pakolaisaseman myöntämisen edellytykset.

63 Kuitenkaan ei näissä säännöksissä eikä missään muussakaan direktiivin 2011/95 säännöksessä aseteta jäsenvaltioille velvoitetta tunnustaa automaattisesti toisen jäsenvaltion antamia pakolaisaseman myöntämistä koskevia päätöksiä. Päin vastoin tietyissä direktiivin säännöksissä, kuten sosiaalihuoltoa koskevassa 29 artiklan 1 kohdassa, rajoitetaan tietyt pakolaisasemaan liittyvät oikeudet tämän aseman myöntäneeseen jäsenvaltioon.

64 Seuraavaksi SEUT 78 artiklan 2 kohdan d alakohdan perusteella annetun direktiivin 2013/32 tarkoituksena on sen 1 artiklan sanamuodon mukaan ”perustaa yhteiset menettelyt direktiivin [2011/95] mukaista kansainvälisen suojelun myöntämistä tai poistamista varten”.

65 Direktiivin 2013/32 10 artiklassa, johon ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin viittaa, säädetään tällaista suojelua koskevien hakemusten tutkintaa koskevista vaatimuksista, ja sen 2 kohdassa edellytetään, että vastaava viranomainen määrittää ensin, voidaanko hakijoita pitää pakolaisina, ja jos näin ei ole, määrittää sen jälkeen, voidaanko hakijoita pitää henkilöinä, jotka voivat saada toissijaista suojelua. Direktiivin 10 artiklan 3 kohdan mukaan kyseisen viranomaisen päätöksen on perustuttava hakemusten asianmukaiseen tutkintaan ja se on annettava noudattaen tässä säännöksessä lueteltuja edellytyksiä. Sitä vastoin ei direktiivin 2013/32 10 artiklassa eikä 33 artiklan 1 kohdassa ja 2 kohdan a alakohdassa, joiden sisältö on palautettu mieleen edellä 49–51 kohdassa, aseteta kyseiselle viranomaiselle velvoitetta tunnustaa automaattisesti toisen jäsenvaltion antamia pakolaisaseman myöntämistä koskevia päätöksiä.

66 Lopuksi SEUT 78 artiklan 2 kohdan e alakohtaan perustuvan asetuksen N:o 604/2013 tarkoituksena on sen 1 artiklan mukaan vahvistaa ne perusteet ja menettelyt, joiden mukaisesti määritellään kolmannen maan kansalaisen tai kansalaisuudettoman henkilön johonkin jäsenvaltioon jättämän kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen käsittelystä vastuussa oleva jäsenvaltio.

67 Asetuksen 3 artiklan 1 kohdan mukaan kolmannen maan kansalaisen tai kansalaisuudettoman henkilön jonkin jäsenvaltion alueella esittämän turvapaikkahakemuksen käsittelee lähtökohtaisesti yksi ainoa jäsenvaltio eli se, joka III luvussa esitettyjen perusteiden mukaisesti on vastuussa hakemuksen käsittelystä (tuomio 16.2.2017, C. K. ym., C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, 56 kohta), mutta siitä ei kuitenkaan seuraa, että muiden jäsenvaltioiden olisi automaattisesti tunnustettava näin vastuussa olevan jäsenvaltion antama päätös, koska tätä koskevaa säännöstä ei ole.

68 Edellä 57–67 kohdassa esitetyistä perusteluista seuraa, että unionin lainsäätäjä ei ole yhteisen eurooppalaisen turvapaikkajärjestelmän nykytilassa vielä toteuttanut täysin SEUT 78 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tavoiteltua päämäärää eli koko unionissa voimassa olevaa yhtenäistä turvapaikka-asemaa kolmansien maiden kansalaisille. Unionin lainsäätäjä ei ole tässä vaiheessa etenkään vahvistanut periaatetta, jonka mukaan jäsenvaltioiden olisi tunnustettava automaattisesti toisen jäsenvaltion antamat pakolaisaseman myöntämistä koskevat päätökset, eikä täsmentänyt tällaisen periaatteen soveltamista koskevia yksityiskohtaisia sääntöjä.

69 Jäsenvaltiot voivat siten unionin oikeuden nykytilassa vapaasti asettaa edellytykseksi pakolaisasemaan liittyvien oikeuksien tunnustamiselle alueellaan sen, että niiden toimivaltaiset viranomaiset antavat uuden kyseisen aseman myöntämistä koskevan päätöksen, mutta ne voivat säätää toisen jäsenvaltion antamien tällaisten päätösten automaattisesta tunnustamisesta direktiivin 2011/95 3 artiklassa ja direktiivin 2013/32 5 artiklassa tarkoitetun suotuisamman säännöksen perusteella. On riidatonta, että Saksan liittotasavalta ei ole käyttänyt tätä mahdollisuutta.

70 Näin ollen toiseksi on määritettävä jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen suorittaman sellaisen hakijan, jolle toinen jäsenvaltio on jo myöntänyt pakolaisaseman, tekemän kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen tutkinnan ulottuvuus.

71 Tältä osin on muistutettava, kuten edellä 62 kohdassa on todettu, että direktiivin 2011/95 13 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on myönnettävä pakolaisasema sellaiselle kolmannen maan kansalaiselle tai kansalaisuudettomalle henkilölle, joka direktiivin II ja III luvun mukaisesti täyttää pakolaisaseman myöntämisen edellytykset, eikä niillä ole tätä koskevaa harkintavaltaa (ks. vastaavasti tuomio 24.6.2015, T., C-373/13, EU:C:2015:413, 63 kohta; tuomio 14.5.2019, M ym. (Pakolaisaseman peruuttaminen), C-391/16, C-77/17 ja C-78/17, EU:C:2019:403, 89 kohta ja tuomio 16.1.2024, Intervyuirasht organ na DAB pri MS (Perheväkivallan uhreiksi joutuvat naiset), C-621/21, EU:C:2024:47, 72 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Sitä vastoin lukuun ottamatta direktiivin 2011/95 3 artiklassa säädettyä mahdollisuutta soveltaa suotuisampia kansallisia säännöksiä siinä ei säädetä pakolaisaseman myöntämisestä muille kuin nämä edellytykset täyttäville kolmansien maiden kansalaisille tai kansalaisuudettomille henkilöille (ks. vastaavasti tuomio 13.9.2018, Ahmed, C-369/17, EU:C:2018:713, 48 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 9.11.2021, Saksan valtio (Perheen yhtenäisyyden säilyttäminen), C-91/20, EU:C:2021:898, 39 ja 40 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

72 Määrittääkseen sen, täyttyvätkö nämä edellytykset, jäsenvaltioiden on direktiivin 2011/95 4 artiklan 3 kohdan mukaisesti suoritettava jokaisen kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen arviointi tapauskohtaisesti ottaen huomioon muun muassa asianomaisen alkuperämaahan silloin, kun jäsenvaltiot tekevät hakemusta koskevan päätöksen, liittyvät asiaan vaikuttavat tosiseikat, hakijan esittämät asiaan vaikuttavat lausumat ja asiakirjat sekä hakijan aseman ja henkilökohtaiset olosuhteet (ks. vastaavasti tuomio 25.1.2018, F, C-473/16, EU:C:2018:36, 41 kohta ja tuomio 19.3.2019, Ibrahim ym., C-297/17, C-318/17, C-319/17 ja C-438/17, EU:C:2019:219, 98 kohta).

73 Samoin direktiivin 2013/32 10 artiklan 3 kohdasta seuraa pääasiallisesti, että kansainvälistä suojelua koskevat hakemukset on tutkittava yksilöllisesti, objektiivisesti ja puolueettomasti täsmällisten ja ajantasaisten tietojen perusteella.

74 Näin ollen tilanteessa, jossa edellä 52 kohdassa mainitun oikeuskäytännön mukaisesti jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen ei voi jättää käsiteltäväkseen saatettua kansainvälistä suojelua koskevaa hakemusta tutkimatta direktiivin 2013/32 33 artiklan 2 kohdan a alakohdan nojalla, kyseisen viranomaisen on tutkittava pakolaisaseman myöntämistä koskevat edellytykset tapauskohtaisesti, kaikilta osin ja ajantasaisesti.

75 Jos hakija direktiivin 2011/95 II ja III luvun mukaisesti täyttää pakolaisaseman myöntämisen edellytykset, kyseisen viranomaisen on myönnettävä hänelle pakolaisasema eikä sillä ole harkintavaltaa.

76 Tältä osin on niin, että vaikka tämän viranomaisen ei ole tunnustettava kyseiselle hakijalle pakolaisasemaa pelkästään sillä perusteella, että hänelle on aiemmin myönnetty kyseinen asema toisen jäsenvaltion päätöksellä, sen on kuitenkin otettava kyseinen päätös ja sitä tukevat seikat täysimääräisesti huomioon.

77 Nimittäin yhteinen eurooppalainen turvapaikkajärjestelmä, johon direktiivin 2011/95 johdanto-osan 12 perustelukappaleessa korostetulla tavalla sisältyvät yhteiset perusteet kansainvälistä suojelua todella tarvitsevien henkilöiden yksilöimiseen, perustuu keskinäisen luottamuksen periaatteelle, jonka mukaan on oletettava – jollei kyse ole poikkeuksellisista olosuhteista –, että kansainvälisen suojelun hakijoiden kohtelu kussakin jäsenvaltiossa vastaa unionin oikeuden, perusoikeuskirja mukaan luettuna, vaatimuksia sekä pakolaisten oikeusasemaa koskevan yleissopimuksen ja Roomassa 4.11.1950 allekirjoitetun ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamista koskevan Euroopan yleissopimuksen vaatimuksia (ks. vastaavasti tuomio 21.12.2011, N. S. ym., C-411/10 ja C-493/10, EU:C:2011:865, 78–80 kohta ja tuomio 19.3.2019, Ibrahim ym., C-297/17, C-318/17, C-319/17 ja C-438/17, EU:C:2019:219, 84 ja 85 kohta).

78 Lisäksi on niin, että kun otetaan huomioon SEU 4 artiklan 3 kohdan ensimmäisessä alakohdassa vahvistettu vilpittömän yhteistyön periaate, jonka mukaan unioni ja jäsenvaltiot kunnioittavat ja avustavat toisiaan perussopimuksista johtuvia tehtäviä täyttäessään (tuomio 6.9.2016, Petruhhin, C-182/15, EU:C:2016:630, 42 kohta) ja jonka konkreettinen ilmaus on direktiivin 2011/95 36 artiklassa sekä direktiivin 2013/32 49 artiklassa, ja jotta voidaan mahdollisuuksien mukaan varmistaa kahden jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten antamien saman kolmannen maan kansalaisen tai kansalaisuudettoman henkilön kansainvälisen suojelun tarvetta koskevien päätösten johdonmukaisuus, on katsottava, että jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen, jonka tehtävänä on ratkaista uusi hakemus, on mahdollisimman pian aloitettava tietojenvaihto samalle hakijalle aiemmin pakolaisaseman myöntäneen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen kanssa. Tältä osin ensiksi mainitun viranomaisen on annettava viimeksi mainitulle viranomaiselle tieto uudesta hakemuksesta, toimitettava sille tätä uutta hakemusta koskeva lausuntonsa ja pyydettävä sitä toimittamaan kohtuullisessa ajassa hallussaan olevat tiedot, joiden perusteella kyseinen asema on myönnetty.

79 Tämän tietojenvaihdon tarkoituksena on antaa jäsenvaltion viranomaiselle, jolle uusi hakemus on jätetty, mahdollisuus suorittaa täydellisiin tietoihin perustuen selvitykset, jotka sen on tehtävä kansainvälistä suojelua koskevan menettelyn yhteydessä.

80 Edellä olevan perusteella esitettyyn kysymykseen on vastattava, että asetuksen N:o 604/2013 3 artiklan 1 kohtaa, direktiivin 2011/95 4 artiklan 1 kohtaa ja 13 artiklaa sekä direktiivin 2013/32 10 artiklan 2 ja 3 kohtaa ja 33 artiklan 1 kohtaa ja 2 artiklan a alakohtaa on tulkittava siten, että kun jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen ei voi käyttää viimeksi

mainitussa säännöksessä annettua mahdollisuutta jättää tutkimatta kansainvälistä suojelua koskeva hakemus, jonka on tehnyt hakija, jolle toinen jäsenvaltio on jo myöntänyt tällaista suojelua, sillä perusteella, että kyseinen hakija on vakavassa vaarassa joutua tässä toisessa jäsenvaltiossa perusoikeuskirjan 4 artiklassa tarkoitetun epäinhimillisen tai halventavan kohtelun kohteeksi, kyseisen viranomaisen on tutkittava hakemus uudelleen tapauskohtaisesti, kaikilta osin ja ajantasaisesti direktiivien 2011/95 ja 2013/32 mukaisesti toteutettavassa uudessa kansainvälistä suojelua koskevassa menettelyssä. Tämän tutkinnan yhteydessä kyseisen viranomaisen on kuitenkin otettava täysimääräisesti huomioon tämän toisen jäsenvaltion päätös myöntää kyseiselle hakijalle kansainvälistä suojelua ja tätä päätöstä tukevat seikat.

Oikeudenkäyntikulut

81 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (suuri jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Kolmannen maan kansalaisen tai kansalaisuudettoman henkilön johonkin jäsenvaltioon jättämän kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen käsittelystä vastuussa olevan jäsenvaltion määrittämisperusteiden ja -menettelyjen vahvistamisesta 26.6.2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 604/2013 3 artiklan 1 kohtaa, vaatimuksista kolmansien maiden kansalaisten ja kansalaisuudettomien henkilöiden määrittelemiseksi kansainvälistä suojelua saaviksi henkilöiksi, pakolaisten ja henkilöiden, jotka voivat saada toissijaista suojelua, yhdenmukaiselle asemalle sekä myönnetyn suojelun sisällölle 13.12.2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/95/EU 4 artiklan 1 kohtaa ja 13 artiklaa sekä kansainvälisen suojelun myöntämistä tai poistamista koskevista yhteisistä menettelyistä 26.6.2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2013/32/EU 10 artiklan 2 ja 3 kohtaa ja 33 artiklan 1 kohtaa ja 2 kohdan a alakohtaa

on tulkittava siten, että

kun jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen ei voi käyttää viimeksi mainitussa säännöksessä annettua mahdollisuutta jättää tutkimatta kansainvälistä suojelua koskeva hakemus, jonka on tehnyt hakija, jolle toinen jäsenvaltio on jo myöntänyt tällaista suojelua, sillä perusteella, että kyseinen hakija on vakavassa vaarassa joutua tässä toisessa jäsenvaltiossa Euroopan unionin perusoikeuskirjan 4 artiklassa tarkoitetun epäinhimillisen tai halventavan kohtelun kohteeksi, kyseisen viranomaisen on tutkittava hakemus uudelleen tapauskohtaisesti, kaikilta osin ja ajantasaisesti direktiivien 2011/95 ja 2013/32 mukaisesti toteutettavassa uudessa kansainvälistä suojelua koskevassa menettelyssä. Tämän tutkinnan yhteydessä kyseisen viranomaisen on kuitenkin otettava täysimääräisesti huomioon tämän toisen jäsenvaltion päätös myöntää kyseiselle hakijalle kansainvälistä suojelua ja tätä päätöstä tukevat seikat.

Allekirjoitukset